

N:o 310.

Af Herr Friherre J. Liljencrantz: Om ändring i Kongl. Förordningen den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm.

Kongl. Förordningen den 23 Maj 1862, om kommunalstyrelse i Stockholm, beröfvar stadsfullmäktige i hufvudstaden en rättighet, som tillkommer stadsfullmäktige i alla öfriga städer i landet äfvensom kommunalstämmorna på landet, rättigheten nemligen att välja ordförande. Det torde vara svårt att uppgifva någon rimlig anledning, hvarför Stockholms kommun skall i detta afseende befinna sig i en undantagsställning; ty den omständigheten att hufvudstaden utgör ett eget landstingsområde läser icke i detta afseende kunna tillmätas någon betydelse, enär förhållandet är enahanda med staden Göteborg, åt hvars stadsfullmäktige det dock är anförtrödt att sjelfve välja sin ordförande, och förhållandet blir detsamma med hvarje stad, som uppnår ett innevånare-antal af 25,000 personer, utan att kommunallagarne innehålla någon bestämmelse att med ordförandeplatsens besättande derefter skall annorlunda förfaras än tillföre. Icke heller kan det förutsättas, att större svårigheter skulle möta att finna lämplig ordförande för stadsfullmäktige i Stockholm än på andra ställen; tvärtom kan det väl i allmänhet tagas för gifvet, att tillgången på i detta afseende lämpliga personer skall vara större än annorstädes inom en så talrik korporation som Stockholms stadsfullmäktige, der med visshet kan antagas, att god tillgång skall finnas på män med stor både administrativ och juridisk erfarenhet samt i allmänhet med vana vid handläggning af offentliga värf. Också hade den komité, som uppgjorde förslag till kommunalförfattning för hufvudstaden, ingalunda ifrågasatt Öfverståhållaren till ordförande i kommunalrepresentationen. Bestämmelsen derom tillades af regeringen vid Förordningens utfärdande, i strid emot kommunens, genom dess nyssnämnda förtroendemän, uttryckta åsigt.

Det är emellertid ej ensamt eller ens hufvudsakligen med afseende å den för hufvudstaden i viss mån förödmjukande undantagsställning, hvari densamma så-

lunda blifvit försatt, som jag tillåter mig föreslå en förändring i Kongl. Förordningen den 23 Maj 1862, i hvad den rörer Öfverståthållarens ställning till stadsfullmäktige och dess förvaltningsnämnder, utan sker detta isynnerhet, för att undanrödja de ganska stora olägenheter och abnormiteter, som äro en följd af Öfverståthållarens ordförandeskap hos stadsfullmäktige. Genom detsamma har Öfverståthållare-embetet kommit i en ytterst skef ställning. Enligt författningen skall denna myndighet efter besvär pröfva lagligheten af stadsfullmäktiges och förvaltningsnämndernas beslut samt, efter omständigheterna, meddela eller vägra stadfästelse derå. Såsom ordförande hos stadsfullmäktige är Öfverståthållaren ej utrustad med magt att hindra olagliga beslut; honom tillkommer blott att framställa de propositioner fullmäktige begära. Enahanda är förhållandet i nämnderna. Följden häraf blir, att Öfverståthållaren tidt och ofta kan hos fullmäktige och i nämnderna få å embetets vägnar — ty det är i kraft af sitt embete som han bekläder ordförandeplatsen — göra framställning om beslut, hvilka han sedermera måste, likaledes å embetets vägnar, förklara olagliga eller vägra att fastställa. Att detta icke bidrager att upprätthålla embetets anseende är sjelfklart. Man har ock redan haft tillfälle bevittna, huruledes Öfverståthållaren, den högsta verkställande myndigheten i Stockholm, måst hos stadsfullmäktige framställa proposition derom, att ett Kongl. Maj:ts beslut i ett hos fullmäktige handlagdt ärende icke skulle verkställas. Sådant är abnormt, och så är äfven hela anordningen att till ordförande hos fullmäktige och deras nämnder sätta den embetsman, hvilken det åligger att pröfva lagligheten af deras beslut. Antingen skall denne embetsman, genom att låta framskymta afsigten att, i sin egenskap af beslutande i Öfverståthållare-embetet, underkänna ett beslut som han ogillar, söka förhindra detsamma och dymedelst inverka på beslutet, i hvilket fall han likväl på ett betänkligt sätt ingriper i kommunens sjelfstyrelse; eller ock kan eller vill han icke på sådant sätt inverka och han blir då på sätt och vis medansvarig i möjligen olagliga beslut. Ännu betänkligare och för embetets anseende menligare blir förhållandet, samt ännu mer brydsam Öfverståthållarens ställning, om man tänker sig, att han, som eger deltaga i öfverläggningarne, skulle dervid hafva sjelf tillstyrkt ett beslut, som Öfverståthållare-embetet sedermera, om beslutet genom besvär drages under dess pröfning, finner sig nödsakadt att förklara olagligt, något som ganska lätt låter tänka sig såsom en följd af skäl och upplysningar, hvilka anförts under den af besvären föranledda skriftväxling, samt af det mognare begrundande af saken, hvartill besvären kunna gifva anledning. Att i ett sådant fall kan hos Öfverståthållaren förutsättas såsom naturlig rätt mycken obenägenhet att gifva sig sjelf dementi, minskar ingalunda det betänkliga i hela anordningen.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag vördsamt, att Riksdagen ville för sin del besluta, att nedannämnda paragrafer i Kongl. Förordningen den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm må erhålla följande förändrade lydelse:

§ 15.

Nedannämnde personer må, med hänsigt till deras embets- eller tjenstemannaställning, icke vara stadsfullmäktige: Öfverståthållaren, Underståthållaren, Polismästare och stadens Fiskaler, äfvensom de tjenstemän och betjente, hvilka i och för sina befattningar äro inför stadsfullmäktige eller under dem ställda nämnder redo skyldige.

Vid stadsfullmäktiges sammanträden eger Öfverståthållaren, eller, i i händelse af hinder för honom, Underståthållaren, att vara tillstådes och i öfverläggningarne, men ej i beslutet, deltaga.

§ 18.

Stadsfullmäktige välja årligen bland sig en ordförande och en vice ordförande, om hvilka val underrättelse skall till Öfverståthållare-embetet insändas.

Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att vid något stadsfullmäktiges sammanträde närvara, välja de, som tillstådes äro, en annan ordförande för tillfället.

(Tredje momentet oförändradt.)

§ 19.

Stadsfullmäktige, för hvilka tjenstgöringsåret börjar den 1 April, sammanträda å första helgfria dag hvar annan månad af året, och deremellan, så ofta ordföranden finner sådant af nöden. Kallelse till sammanträde bör ock utfärdas, då tio eller flere af fullmäktige, med uppgift om anledningen, skriftligen derom anhålla.

§ 33.

Stadsfullmäktige utse ibland sig högst tio personer att, jemte ordföranden och vice ordföranden, utgöra ett särskildt Utskott, som — —
— — — — —
— — — — —
hos Berednings-Utskottet.

§ 37.

De i föregående § omförmälda nämnder äro: — — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — — underställa det-
samma Kongl. Maj:ts pröfning.

Öfver-

Öfverståthållaren är obetaget att dessa nämnders sammanträden öfvervara och i öfverläggningarne, men ej i besluten deltaga. Ej må han i någon af nämnderna föra ordet.
Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Johan Liljencrantz.

N:o 311.

Af Herr P. Staaff: Derom att alla sådana jernvägsanläggningar måtte afslås, som afse räntegaranti från Statens sida, men att, om dylik garanti beviljas, 15,000,000 R:dr då måtte afsättas för Norra stambanans fortsättning från Gefle—Dala—jernvägen.

Som i dag på förmiddagen i Första Kammaren Herr Grefve Sparre i afgifven motion föreslagit fullbordandet för det närvarande af jernvägs-systemet i Sverige på grund af äskad räntegaranti från Statens sida och till en högst betydlig omfattning, med beräknad kostnad af 75,000,000 R:dr R:mt, så vågar jag, som anser all räntegaranti från det allmännas sida i högsta måtto vådlig, värdsamt hemställa:

att Riksdagen behagade afslå alla sådana jernvägsanläggningar, som skulle åstadkommas med räntegaranti från Statens sida, men om icke dessmindre sådan garanti skulle beviljas, det måtte af densamma, som under sådan förutsättning för jernvägsbyggnader beräknas, en summa af 15,000,000 R:dr afsättas för jernvägens sträckning norrut från Gefle—Dala—linien.
Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Pehr Staaff.